

رابطه بین نیازهای روان شناختی، هیجانات تحصیلی و رفتارهای پرخطر در دانش آموزان

سهیلا فلاحتکار^۱، رقیه دریایی^۲ و طاهره نظمی^۳

دانشگاه آزاد واحد رشت، Soheyla.falahatkar@gmail.com

دانشگاه آزاد واحد تنکابن، samansalamatravan@gmail.com

دانشگاه آزاد واحد تنکابن، Marjan.nazmi@gmail.com

چکیده - پژوهش حاضر با هدف تعیین رابطه بین نیازهای روان شناختی، هیجانات تحصیلی و رفتارهای پرخطر در دانش آموزان انجام شد. روش پژوهش توصیفی از نوع همبستگی می باشد. جامعه آماری این پژوهش، کلیه دانش آموزان دختر دوره متوسطه دوم شهرستان بندرانزلی بودند و نمونه ای به حجم ۳۴۴ نفر با استفاده از روش نمونه گیری خوشه ای چند مرحله ای انتخاب شدند. برای جمع آوری داده ها از پرسش نامه نیازهای روان شناسی گاردیا و همکاران، پرسش نامه هیجان تحصیلی پکران و همکاران و مقیاس خطرپذیری نوجوانان زاده محمدی و همکاران استفاده گردید. نتایج پژوهش نشان داد بین نیازهای روان شناختی، هیجانات تحصیلی و رفتارهای پرخطر رابطه معنی داری وجود دارد و امیدواری، بیشترین سهم را در پیش بینی رفتارهای پرخطر نوجوانان دارد ($P < 0/01$). همچنین بین هیجانات تحصیلی و رفتارهای پرخطر در دانش آموزان و بین نیاز روان شناختی و رفتارهای پرخطر در دانش آموزان رابطه وجود دارد ($P < 0/01$). با توجه به نتایج پژوهش می توان گفت نیازهای روان شناختی و هیجانات تحصیلی از عوامل روان شناختی مهم و مرتبط با رفتارهای پرخطر می باشند و باید در پیش بینی رفتارهای پرخطر مد نظر قرار گیرند.

کلید واژه - نیازهای روان شناختی، هیجانات تحصیلی، رفتارهای پرخطر، نوجوانان

۱- مقدمه

افراد به سوی سوء مصرف مواد و الکل، خطرپذیری جنسی، فرار از منزل، دزدی و خشونت فراهم می سازد [۲].

برخی مطالعات به عوامل خانوادگی و ضعف نظارت والدین در این زمینه اشاره داشته اند، نظریه های ویژگی های ذاتی معتقد است که تفاوت های میان افراد آن ها را به طور طبیعی مستعد می کند. براساس یکی از ریزتئوری های خودمختاری، خشنودی از نیازهای پایه ای روان شناختی شامل احساسات درونی از شایستگی، استقلال و وابستگی برای تسهیل خود مختاری و در نتیجه پیامدهای مثبت همچون بهزیستی ادراک شده ضروری هستند. از عوامل موثر در رفتارهای پرخطر نیازهای روان شناختی و هیجانات از جمله هیجانات تحصیلی می باشد. از نظر پکران و همکاران [۳] پیشایندهای هیجانات تحصیلی ما در سطوح مختلف اجتماعی، فرهنگی و شخصی مورد توجه قرار می گیرد. باید اذعان داشت که هیجانات تحصیلی ناحیه کشف نشده ی بزرگی در پژوهش های روان شناختی است [۴].

در حوزه آموزشی و پرورش در پژوهش های اژه ای و همکاران [۵] نشان داده شد نیازهای بنیادی روان شناختی با روابط

نوجوانان در ابتدای ورود به دوره دبیرستان با چالش ها و مسائل روانی - اجتماعی متعددی روبرو می شوند، در طول دوره دبیرستان نیز با چالش های تربیتی و روان شناختی و اجتماعی خاص مواجهند که می تواند به سوء مصرف سیگار، مشروبات الکلی و سایر مواد بیانجامد. احتمال تجربه ی کاهش منابع روان شناختی، اضطراب، عزت نفس پایین، واکنش های پارانوئیدی، حملات پانیک، رفتار خشونت آمیز و افسردگی در نوجوانانی که مواد مصرف می کنند، بیشتر است. سوء مصرف مواد، نوجوانان را در معرض خطر افت تحصیلی قرار می دهد، سازگاری کم و پیشرفت تحصیلی پایین، احتمال شکست تحصیلی را زیاد می کند و در نتیجه فرصت های شغلی و کسب درآمد در آینده نیز کاهش می یابد [۱]. وجود فشارهای زیستی و روانی دوران بلوغ و بروز مشکلات ارتباطی و اجتماعی با خانواده و همسالان، رقابت ها و عدم موفقیت های تحصیلی، کمبود ارتباطات سالم و عدم تاب آوری، زمینه را برای ارتکاب و گرایش